

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 10Sžfk/72/2020
Identifikačné číslo spisu: 1020200537
Dátum vydania rozhodnutia: 27. januára 2022
Meno a priezvisko: Mgr. Kristína Babiaková
Funkcia: JUDr. Katarína Benczová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:1020200537.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: HYDINA SLOVENSKO s.r.o., so sídlom Lieskovská cesta 23/640, 962 21 Lieskovec, IČO: 45 300 950, právne zastúpená advokátskou kanceláriou KVASŇOVSKÝ & PARTNERS|ADVOKÁTI s.r.o., so sídlom Dunajská 32, 81 08 Bratislava, IČO: 51 003 848; proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom Lazovná ulica 63, 974 01 Banská Bystrica; o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 100378147/2020 zo dňa 6. februára 2020, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 S 95/2020-147 zo dňa 29. júla 2020 , takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 S 95/2020-147 zo dňa 29. júla 2020 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Odôvodnenie

I.

Administratívne konanie, konanie pred správnym súdom a jeho rozhodnutie

1. Žalovaný rozhodnutím č. 100378147/2020 zo dňa 6. februára 2020 (ďalej len „rozhodnutie žalovaného“) potvrdil rozhodnutie Úradu pre hospodárske subjekty č. 101918842/2019 zo dňa 12. augusta 2019 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“), ktorým bol žalobkyni vyrubený rozdiel dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie august 2017 v sume 225.877,46 € tak, že daň vyrubenú žalobkyni podaným daňovým priznaním v sume 15.598,94 € zvýšil na sumu 241.476,40 €.

2. Proti rozhodnutiu žalovaného podala žalobkyňa dňa 10. apríla 2020 správnu žalobu, pričom žiadala o zrušenie rozhodnutia žalovaného ako aj prvostupňového rozhodnutia a vrátenie veci na ďalšie konanie. Žaloba bola podaná elektronicky, advokátskou kanceláriou KVASŇOVSKÝ & PARTNERS|ADVOKÁTI s.r.o. (ďalej len „advokátska kancelária“) a bol k nej priložený elektronický dokument - splnomocnenie na zastupovanie žalobkyne advokátskou kanceláriou zo dňa 7. apríla 2020. Zo záznamov z elektronického doručovania a overovania podpisov a pečatí v elektronickej správe

vyplýva, že správna žaloba ako aj splnomocnenie boli elektronicky podpísané/autorizované JUDr. Milošom Kvasňovským, konateľom advokátskej kancelárie.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „správny súd“) uznesením č. k. 2 S 95/2020-139 zo dňa 5. júna 2020 vyzval žalobkyňu, aby v lehote 15 dní odo dňa doručenia uznesenia doručila správneému súdu splnomocnenie na zastupovanie prevedené do elektronickej podoby zaručenou konverziou alebo predložila originál, prípadne úradne overenú fotokópiu splnomocnenia udeleného žalobcom zvolenému advokátovi na podanie správnej žaloby a na zastupovanie žalobcu v konaní pred správnym súdom, alebo aby predložila správneému súdu potvrdenie, že jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu bude na správnom súde konať, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

4. Správny súd poučil žalobkyňu o možnosti obrátiť sa vo veci právneho zastúpenia na Centrum právnej pomoci, ako aj o možnosti odmietnutia podania podľa § 59 ods. 3 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) v prípade, ak podanie nebude doplnené alebo opravené v určenej lehote a ak pre uvedený nedostatok nebude možné v konaní pokračovať.

5. Dňa 12. júna 2020 bola správneému súdu prostredníctvom ústredného portálu verejnej správy, priamo z elektronickej schránky žalobkyne (odosielateľ - žalobkyňa bola identifikovaná podľa IČO), doručená elektronickej verzii splnomocnenia žalobkyne na jej zastupovanie v konaní pred správnym súdom pre advokátsku kanceláriu zo dňa 7. apríla 2020, ktorá bola v mene žalobkyne elektronicky podpísaná/autorizovaná pani U. I., rodné číslo XXXXXX/XXXX.

6. Správny súd uznesením č. k. 2 S 95/2020-147 zo dňa 29. júla 2020 (ďalej len „uznesenie správneho súdu“ alebo „napádané uznesenie“) správnu žalobu žalobkyne podľa § 98 ods. 1 písm. f) SSP odmietol s poukazom na to, že žalobkyňa nedoložila riadne splnomocnenie (opätovne predložila len elektronickej kópiu) v intenciách výzvy správneho súdu napriek tomu, že na odstránenie väd splnomocnenia bola vyzvaná a bola tiež poučená o následkoch neodstránenia prekážky postupu konania.

7. Z odôvodnenia napádaného uznesenia správneho súdu vyplýva, že tento skúmajúc procesné podmienky konania správneho súdu (§ 97 SSP) nadobudol pochybnosti ohľadom splnenia podmienky preukázania povinného právneho zastúpenia žalobkyne pri spísaní žaloby a v konaní pred správnym súdom, resp. pochybnosti o existencii aspoň jednej z výnimiek z povinného právneho zastúpenia (§ 49 ods. 1 a 2 SSP). Pochybnosti správneho súdu vychádzali zo skutočnosti, že k správnej žalobe žalobkyne, podanej advokátskou kanceláriou, bolo priložené elektronickej vyhotovenie (kópia) splnomocnenia, ktoré však bolo elektronicky podpísané/autorizované výlučne len konateľom advokátskej kancelárie a ani na základe výzvy správneho súdu zo dňa 5. júna 2020 na odstránenie nedostatku riadneho splnomocnenia žalobkyňa nepredložila požadované „riadne,“ splnomocnenie t.j. splnomocnenie na zastupovanie prevedené do elektronickej podoby zaručenou konverziou alebo originál, prípadne úradne overenú fotokópiu splnomocnenia udeleného žalobcom zvolenému advokátovi na podanie správnej žaloby a na zastupovanie žalobcu v konaní pred správnym súdom alebo potvrdenie, že jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu bude na správnom súde konať, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

8. Na potvrdenie dôvodnosti svojho postupu správny súd uviedol, že ustálená súdna prax vyžaduje predloženie splnomocnenia v origináli, resp. vo forme úradne osvedčenej fotokópie, nie však vo forme obyčajnej kópie. Súdna prax je jednotná v posudzovaní obyčajnej fotokópie splnomocnenia na účely súdneho konania, ktorej nepriznáva žiadne právne účinky. S odkazom na právnu úpravu § 23 ods. 5 písm. a) bod 1, § 23 ods. 3, § 25 ods. 3 a § 35 ods. 2 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o e-Governmente“) správny súd ustálil, že z dôvodu zachovania právnych účinkov plnej moci na zastupovanie v elektronickej podobe môže byť splnomocnenie na súdne konanie predložené buď ako originál (autorizované splnomocniteľom v súlade so zákonom o e-Governmente) alebo v prípade transformácie listinného originálu do elektronickej podoby ako dokument vzniknutý zaručenou elektronickej konverziou podľa zákona o e-Governmente. Uvedené podľa správneho súdu vyplýva z ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR ako aj z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej

republiky sp. zn. IV. ÚS 342/2018 zo dňa 31. mája 2018 a III. ÚS 422/2018 zo dňa 13. novembra 2018.

9. Dňa 11. augusta 2020, bezprostredne po doručení napádaného uznesenia, advokátska kancelária zaslala správne mu súdu zaručenú konverziu listinne vyhotoveného splnomocnenia na zastupovanie žalobkyne v súdnom konaní zo dňa 7. apríla 2020.

II.

Kasačná sťažnosť a priebeh konania na kasačnom súde

10. Proti uzneseniu správneho súdu podala žalobkyňa - sťažovateľka kasačnú sťažnosť z dôvodu, že toto vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, správny súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, a súčasne aj z dôvodu, že správny súd mal nesprávnym procesným postupom znemožniť sťažovateľke uskutočnenie procesných práv v miere porušujúcej jej právo na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. g), h) a f) SSP).

11. V časti sťažnostných dôvodov namietajúcich nesprávnosť postupu správneho súdu sťažovateľka tvrdila, že právne zastúpenie v zmysle § 49 ods. 1 SSP bolo dostatočne preukázané už predložením splnomocnenia zároveň so žalobou, a že na preukázanie splnenia podmienky podľa § 49 ods. 1 SSP postačovalo už splnomocnenie, ktoré zaslala ako prílohu svojej žaloby. Z tohto je zrejmé, kto je splnomocniteľ (žalobkyňa v zastúpení konateľka), splnomocnenec (advokátska kancelária) a aj rozsah splnomocnenia. Z tohto dokumentu je tiež zrejmé, že splnomocnenie bolo zúčastnenými stranami podpísané. Navyiac uviedla, že vyžadovanie predloženia splnomocnenia „udeleného advokátovi“ je v rozpore s dikciou § 182 ods. 2 SSP, a preto sankcionovanie za nesplnenie povinnosti výslovne uvedenej v § 182 ods. 2 SSP - predložiť splnomocnenie „udelené advokátom“, predstavuje porušenie práv žalobkyne, nakoľko predloženie takéhoto splnomocnenia je logicky a objektívne nemožné.

12. Pri právnom posudzovaní predloženého splnomocnenia správny súd podľa nej pochybil, keď nezohľadnil, že SSP obsahuje len stručnú požiadavku predložiť splnomocnenie bez určenia jeho formy resp. kvality (originál, kópia, overená kópia, prevedené do elektronickej konverzie), právny poriadok v zásade neustanovuje, v akej forme či farbe má byť splnomocnenie vyhotovené. Uviedla, že v konaní bolo predložené splnomocnenie vo forme originálu, vytlačené na čiernobielym papieri a podpísané čiernymi perami, pričom sťažovateľka nepovažuje správny súd za subjekt oprávnený vyhodnotiť z grafologického hľadiska charakter splnomocnenia, teda či ide o originál alebo kópiu.

13. Sťažovateľka tiež upozornila, že na výzvu správneho súdu reagovala a priamo (bez súčinnosti advokátskej kancelárie) predložením splnomocnenia so zaručeným elektronickým podpisom prostredníctvom elektronického portálu verejnej správy zaslala správne mu súdu splnomocnenie pre advokátsku kanceláriu. Takéto splnomocnenie priamo elektronicky podpísané/autorizované sťažovateľkou, z ktorého je zrejmá jej vôľa nechať sa zastúpiť advokátskou kanceláriou, je potrebné podľa sťažovateľky považovať za originál splnomocnenia. Tento svoj právny názor podporuje sťažovateľka odkazom na rozhodovacia činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky (rozhodnutia sp. zn. III. ÚS 422/2018 zo dňa 13. novembra 2018, obdobne tiež sp. zn. I. ÚS 353/2018, I. ÚS 180/2019, III. ÚS 271/2018, IV. ÚS 342/2018) a činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (prípisy pri vrátení veci bez rozhodnutia vo veciach sp. zn. 1 Cdo 100/2019 a sp. zn. 3 Cdo 249/2018). Ak mal teda správny súd pochybnosti o splnení splnomocnenia pre advokátsku kanceláriu zo strany sťažovateľky, jej podanie zo dňa 12. júna 2020 muselo tieto pochybnosti rozptýliť. Sťažovateľke nie je zrejmé, prečo aj toto splnomocnenie považoval správny súd za nedostatočné, resp. len za kópiu.

14. V nadväznosti na riešenie otázky preukázania právneho zastúpenia žalobkyňa poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo 31/2013 zo dňa 31. marca 2014, podľa ktorého v prípade pochybností o splnení procesných podmienok je tieto potrebné riešiť pozitívne, teda v prospech prejednávania veci, nakoľko opačným postupom by došlo k porušeniu princípu zákazu denegatio iustitiae .

15. V rámci kasačných námietok doplnila, že postupom správneho súdu došlo k odňatiu spravodlivosti tým, že správny súd odmietol žalobu s odkazom na nenaplnenie objektívne nesplniteľnej podmienky v zmysle § 182 ods. 2 písm. a) SSP a uloženie povinnosti nevyplyývajúcej zo zákona, nezohľadnil preukázané odstránenie zisteného nedostatku žalobcom, zároveň zaťažil svoje rozhodnutie vadou nedostatočného odôvodnenia vzhľadom na skutočnosť, že sa vôbec nevysporiadal s podaním sťažovateľky zo dňa 12. júna 2020 (doloženie splnomocnenia, č.l. 141-145 súdneho spisu) a nevysvetlil, v čom sú vady tohto splnomocnenia.

16. K podanej kasačnej sťažnosti sa žalovaný nevyjadril.

17. V priebehu kasačného konania, dňa 1. januára 2021, nadobudla účinnosť novela Ústavy Slovenskej republiky, ústavný zákon č. 422/2020 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, ktorou bol zriadený Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (čl. 143 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). K 1. augustu 2021 prevzal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú agendu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v správnom súdnictve, vrátane prerokúvanej veci (čl. 154g ods. 4, 5 a 6 Ústavy v spojení s § 101e ods. 1 a 2 a § 8a ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). V súlade s rozvrhom práce Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky na rok 2021 bola prerokúvaná vec pridelená náhodným výberom na rozhodnutie senátu 3S v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozsudku a je v kasačnom konaní vedená pod pôvodnou spisovou značkou.

III.

Posúdenie kasačného súdu

18. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačná sťažnosť sťažovateľky bola podaná včas (§ 443 ods. 1 SSP), oprávnenou osobou (§ 442 ods. 1 SSP) a je prípustná (§ 439 ods. 1 SSP), preskúmal napadnuté uznesenie správneho súdu v medziach sťažnostných bodov uplatnených sťažovateľkou (§ 453 ods. 2 SSP) spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

19. V rámci svojich právnych úvah vzťahujúcich sa k námietkam sťažovateľky vychádzal kasačný súd aj z rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Keďže odo dňa 1. augusta 2021 došlo k prechodu kompetencií zo správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (bod 19), vychádzajúc z účelu zabezpečenia kontinuity rozhodovacej činnosti, z právnej istoty a ochrany legitímnych očakávaní založených aj na ustálenej rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít (§ 5 ods. 1 SSP v spojení s čl. 2 ods. 1 až 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov), sa kasačný súd naďalej považuje za viazaný doterajšou rozhodovacou činnosťou správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

20. Sťažovateľka svojou kasačnou sťažnosťou predložila viacero sťažnostných bodov. Kasačný súd sa prvotne sústredil na namietanú vadu uznesenia správneho súdu podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP, keď krajský súd mal v konaní alebo pri rozhodovaní porušiť zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z odôvodnenia rozhodnutia správneho súdu vyplýva, že sa nevysporiadal s právnymi dôsledkami predloženia splnomocnenia opatreného kvalifikovaným (zaručeným) elektronickým podpisom dňa 12. júna 2020, vyplývajúcimi z právnej úpravy a judikatúry súdov, čo je potrebné kvalifikovať ako nesprávny procesný postup, ktorým znemožnil sťažovateľke, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

21. Kasačný súd považuje za potrebné zopakovať, že imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces je i právo účastníka konania na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, resp. právo na poznanie kľúčových dôvodov rozhodnutia súdu a postojov súdu k jeho argumentácii. Tomuto procesnému právu

účastníka konania zodpovedá procesná povinnosť súdu náležite odôvodniť svoje rozhodnutie (§ 139 ods. 2 SSP). Povinnosť odôvodniť rozhodnutie nemožno chápať ako požiadavku kladenú na súd dať podrobnú odpoveď na každý predložený argument. Rozsah odôvodnenia súdneho rozhodnutia totiž závisí od typu súdneho konania, rozhodovanej otázky a ďalších skutočností, pričom rozhodnutie musí najmä poskytovať zrozumiteľné dôvody vo vzťahu k podstatným momentom, na ktorých vydávané rozhodnutie stojí a odpovede na podstatné/zásadné argumenty účastníkov konania (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 51/2016 zo dňa 7. júla 2016, sp. zn. III. ÚS 825/2016 zo dňa 28. februára 2017, sp. zn. III. ÚS 646/2014 zo dňa 4. novembra 2014, sp. zn. III. ÚS 745/2016 zo dňa 25. októbra 2016 a iné). Odôvodňovanie rozhodnutia je v istom zmysle umením stručne, jasne a zrozumiteľne zodpovedať na všetky rozhodujúce otázky súvisiace s poskytovanou súdnou ochranou.

22. V prejednávanej veci správny súd pri skúmaní procesných podmienok súdneho konania (§ 97 SSP) zistil nedostatky žaloby spočívajúce v tom, že elektronická kópia doručeného splnomocnenia bola elektronicky autorizovaná výlučne len štatutárnym orgánom advokátskej kancelárie. Kasačný súd nespochybňuje následný postup správneho súdu, ktorým vyzýval na odstránenie zistených nedostatkov (absencia zaručenej elektronickej konverzie splnomocnenia alebo jej elektronická autorizácia aj štatutárnym orgánom žalobkyne, prípadne preukázanie príslušného vzdelania zastupujúceho zamestnanca) adresované žalobkyni, spolu s náležitým poučením o dôsledkoch neodstránenia vytýkaných väd.

23. Kasačný súd však zdôrazňuje, že sťažovateľka v nadväznosti na výzvu správneho súdu nezostala nečinná, v určenej lehote zaslala správne súdu splnomocnenie pre advokátsku kanceláriu zo svojej elektronickej schránky, pričom kópiu splnomocnenia doplnila o elektronickú autorizáciu (elektronický podpis) zamestnankyne sťažovateľky (bod 5). Sťažovateľka teda nezaslala správne súdu rovnakú „obyčajnú“ kópiu splnomocnenia, ako uvádza vo svojom rozhodnutí správny súd.

24. Bolo preto povinnosťou správneho súdu vysporiadať sa s otázkou, či takto doložené splnomocnenie sťažovateľky pre advokátsku kanceláriu možno akceptovať, a ak nie, tak z akých dôvodov. Osobitne bolo potrebné zodpovedať najmä na otázky, (i) či je splnomocnenie doložené sťažovateľkou (bod 5), ktoré bolo doplnené o elektronickú autorizáciu, možné považovať za originál elektronickeho splnomocnenia, (ii) či osoba elektronicke autorizujúca splnomocnenie (U. I., rodné číslo XXXXXX/XXXX) bola oprávnená v mene sťažovateľky elektronicke podpísať/autorizovať predmetné splnomocnenie, resp. ho v elektronickej forme udeliť v mene sťažovateľky, (iii) či je pre riadne preukázanie právneho zastúpenia nevyhnutné predložiť splnomocnenie pre advokátsku kanceláriu a jeho akceptovanie na jednom dokumente, alebo či splnomocnenie môže byť tvorené viacerými dokumentmi aj na viacerých dokumentoch autorizovaných rôznymi osobami a (iv) či s ohľadom na konkrétne skutkové okolnosti prípadu, keď splnomocnenie priložené k žalobe elektronicke autorizoval konateľ advokátskej kancelárie a splnomocnenie predložené na výzvu súdu elektronicke autorizovala zamestnankyňa sťažovateľky, naďalej pretrvávajú pochybnosti o existencii právneho zastúpenia sťažovateľky v konaní pred správnym súdom.

25. Všetky vyššie uvedené otázky, podstatné pre rozhodnutie správneho súdu, zostali zo strany správneho súdu nezodpovedané. Kasačný súd preto zastáva názor, že rozhodnutie správneho súdu je v podstatných častiach nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné. Bez zodpovedania vyššie uvedených otázok správny súd nemohol dospieť k záveru o nedostatočnom preukázaní splnenia podmienky povinného právneho zastúpenia sťažovateľky v konaní pred správnym súdom. Kasačný súd tiež bez ich zodpovedania nemôže posúdiť ďalšiu právnu argumentáciu sťažovateľky. Napádané uznesenie správneho súdu preto trpí vadou podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP a je ho potrebné zrušiť.

V.
Záver

26. Zhrňujúc vyššie uvedené dospel kasačný súd k záveru, že kasačná sťažnosť sťažovateľky je dôvodná a nesprávnym procesným postupom správneho súdu došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f) SSP). Z tohto dôvodu kasačný súd uznesenie správneho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 462 ods. 1 SSP). V ďalšom konaní bude úlohou správneho súdu opätovne posúdiť preukázanie podmienky právneho zastúpenia sťažovateľky s prihliadnutím na relevantnú právnu argumentáciu vznesenú v kasačnom konaní a formulovanú kasačným súdom.

27. Spolu s novým rozhodnutím vo veci rozhodne správny súd aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 463 v spojení s 147 ods. 2 a § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.